

עיריית יבנה לשכת ראש העיר

ל' בניסן, תשפ"ה
28 באפריל, 2025

פרוטוקול ישיבת הועדה לשימור אתרים מס' 1/25 מיום ראשון, א' בניסן תשפ"ה, 30.03.2025

נוכחים:

רועי גבאי	-	ראש העיר ויו"ר ועדת מורשת
עו"ד דוד שחר	-	חבר מועצת העיר
רונית ארנפרוינד	-	חברת מועצת העיר
יוספה חליבה	-	מנכ"לית העירייה
רוני רווח	-	עוזר ראש העיר
אדרי' ורד נעמן סייג	-	אדריכלית העיר
מתן שפירא	-	המינהלת להתחדשות עירונית
מוטי לוי	-	אגף הנדסה
ד"ר מירי קליין	-	משקיפה
רותי קורבלניק	-	משקיפה

נעדרו:

ד"ר עירית פוגל גבע	-	נציגת ציבור
יהודה דנינו	-	חבר מועצת העיר

1. כללי

בפתח דבריו הדגיש ראש העיר כי הועדה לשימור אתרים מתכנסת למעשה לראשונה בעיר, ואנו מדייקים אותה בפעילותה. בישיבה הקודמת נבנה מתווה אופן פעילות הועדה, כאשר גורמי המקצוע החלו לפעול בצירים מסוימים, דבר שיצר חוסר תיאום מול הועדה. על כן הוחלט, על אף מסקנות הישיבה הראשונה, לאחד את פעילות הועדה ולא לפצל. בנושא התוכן פועלת יועצת בשם שלומית עצבה מטעם עיריית יבנה ומשרד התיירות. בהיבט הבינוי קיים משרד אדריכלים שעוסק בנושא מרכז המבקרים והחיבור לממצאים – משרד מנספלד קהת. הציר השלישי הוא הציר הכלכלי שבו רוצה העירייה לייצר עוגנים כלכליים בתל יבנה כדי לאפשר לפרויקט להחזיק את עצמו. הנושאים כולם נמצאים תחת משרד התיירות אשר יתקצב חלקים בפרויקט, רשות העתיקות שתכניס גם היבט תוכן בחינוך, רשות מקרקעי ישראל הנושאת במימון חלק נכבד מהתהליך, וכן ממשלת ישראל, כאשר כל גורם ממשלתי שמגיע לעיר נלקח לסיור בתל יבנה כדי להבין את היקף הדברים והחשיבות הגדולה לעיר.

עיריית יבנה לשכת ראש העיר

2. נתונים וסקירה כללית של ציר התיירות

ורד נעמן-סייג ערכה סקירה עדכנית של נושא ציר התיירות והמורשת המתוכנן, כמו גם את החיבור לרובע 42 אשר מקבל מיתוג מחדש במסגרת תכנית חדשה להתחדשות באיזור. המטרה היא לייצר חיבור מסחרי מאחר ותיירות כשלעצמה לצערנו איננה מחזיקה עצמה לבדה, והפעילות המסחרית מהווה עוגן תומך לנושא.

האתגר הוא בייצור מותר תיירותי אטרקטיבי, מעניין, המהווה מרחב אחד וכולל מוצרים תיירותיים נלווים ומשמעותיים.

בהמשך פירטה אדריכלית העיר את עבודת התוכן שבוצעה ע"י היועצת שלומית עצבה בתל יבנה, הכוללת חלוקה ל-10 תקופות והאבנים המדברות ומספרות את סיפורה של כל תקופה. האתר כולל 3 תצפיות, עמדת צילום, ספסלים, משחק אינטראקטיבי ועוד. האתר מצוי עדיין בעבודות וטרם נפתח רשמית.

בשלב הבא יינתן מענה לדופן המזרחית של התל והחיבור למתחם הגתות ומרכז המבקרים המתוכנן.

המטרה הסופית היא לבצע חיבור של סיפור התל ומתחם הגתות לנושא היין ומפעל היין שנמצא למרגלות התל. כחלק מהמיתוג צפוי קישור לעיר הבינה וחכמי הסנהדרין (מבינת הסנהדרין עד בינה מלאכותית).

בהקשר של מרכז המבקרים עדכנה אדריכלית העיר את התכנון הראשוני שביצע משרד האדריכלים, בשילוב עם רשות העתיקות ונתיבי ישראל, כחלק מהתהליך שנדרש ע"י עיריית יבנה לשימור מתחם הגתות ויצירת מתחם תיירותי משמעותי. מתחת לגשר צפוי גשר זכוכית מעל הגת שיאפשר ניתוק הגשר התחבורתי המצוי מעל.

בנוסף הוצגה תכנית השילוב עם אגף החינוך ורשות העתיקות הכוללת חפירות קהילתיות של כיתות ד' (ובהמשך גם כיתות ז') להם יוקצו 3 מפגשי העשרה בני 90 דקות המתקיימים בכיתות האם בבית הספר כשלב מקדים, ויום שיא הכולל ביקור בתל והשתתפות בחפירה ארכיאולוגית חווייתית הלכה למעשה.

ראש העיר הוסיף כי ניתן לשלב ערב מקהלות הצפוי להתקיים בעיר בסיוור בתל יבנה.

3. דיון והתייחסויות

רותי קורבליניק התייחסה ושיבחה את עבודת גורמי המקצוע עד כה. לשאלת נחיצות ומטרת הועדה וכיצד משתלבת בעבודת גורמי המקצוע ציין ראש העיר כי הועדה משמשת ועדת היגוי לצורך יצירת מתווה וחשיבה לבניית התהליך, וכן התייחסות לנושא הקהילתי ושילוב הקהילה בפרויקט. נשאלת שאלה לפתחה של הועדה – מי אמור לנהל את המתחם, האם רשות העתיקות, האם עיריית יבנה? מדובר בשאלה אסטרטגית בעלת משמעויות לעיר. ורד נעמן סייג הוסיפה כי יועצת התוכן תפעל בהתאם להחלטות הועדה.

ראש העיר הוסיף כי לאחר כל נושא המתווה הכללי נצא לתכנון מפורט שהינו תהליך ארוך היורד לפרטים, ושם לועדה יש נושאים שבהם צריך לקבל החלטות.

עיריית יבנה לשכת ראש העיר

ד"ר מירי קליין התייחסה לציינה כי ראוי להוסיף גישה למתחם בשלבי הביניים, וישנם אתרים נוספים הראויים לשימור, דוגמת מבנה לבקוביץ ובית הספר המקורי "ביאליק" בו פועלת כיום עיריית יבנה. עוד הוסיפה מירי כי בעבר הייתה באר הפרדס שאולי יש מקום לשחזר אותה כחלק מהמיפוי.

יוספה חליבה התייחסה וציינה כי עבודת המיפוי בנושא היא הכרחית, ולו לשם התייעוד, בין אם מבוצע שימור או שלא. בסופו של דבר צריכה להיות תכנית מורשת חינוכית תרבותית מלאה לכלל התארים בעיר.

רונית ארנפרוינד ציינה כי המצגת מאוד מרשימה אך ראוי היה לכלול את חברי הועדה בשלבים המוקדמים ולא להציג תכנית מוגמרת. הוכן מסמך עבודה של חלק מחברי הועדה. ראש העיר התייחס וציין כי המסמך יועבר ליועצת התוכן כחלק מההתהליך ולקראת התכנון המפורט. כמו כן ככל וישנם אנשים נוספים יבנאים המבקשים לתרום מנסיונם מוזמנים להעביר באמצעות חברי הועדה.

ראש העיר ציין כי רשות העתיקות העלתה הצעה לבחון אפשרות לשחזור המבנה הצמוד למינרט בתל יבנה.

4. החלטות

א. יציאה ב"קול קורא" לאיתור אנשים מוכשרים שישמשו מדריכים ומדריכות בהתנדבות לאתרי המורשת בעיר. עד אמצע מאי קיום השתלמות ראשונה.

ב. לאחר חג הפסח ניתן לקיים פגישה בין ועדת שימור אתרים (ללא ראש העיר) לבין יועצת התוכן שלומית עצבה, במטרה לראות את המקומות בהם ניתן לשלב קהילה, וכן להתאים את ההצעה התכנונית הפרוגרמטית, אשר תובא לבסוף לשולחן הועדה.

ג. חיבור נציג מהועדה לפעילות המתוכננת עם אגף החינוך לצורך הצגת רשמים לועדה כמשוב להמשך הדרך.

רשם: רוני רווח